

Konjunkturstatistik över vakanser (KV) 2011

AM0701

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistik användning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler.....	5
	Rekryteringsgrad.....	6
	Vakansgrad.....	6
	Genomsnittlig rekryteringstid	6
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	7
1.1.5	Referenstider	7
1.2.	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7

2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning	8
2.2.4	Svarsbortfall	8
2.2.5	Bearbetning	9
2.2.6	Modellantaganden	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid.....	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	10
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	11
5.1	Spridningsformer.....	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation.....	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	11

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Vakanser och arbetslöshet

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB ES/FRS
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Frida Johannesson
Telefon: 019-17 64 88
E-post: frida.johannesson@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	SCB ES/FRS
<i>Postadress:</i>	701 89 Örebro
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Frida Johannesson
<i>Telefon:</i>	019-17 64 88
<i>E-post:</i>	frida.johannesson@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter föreligger enligt lagen om den officiella statistiken, SFS 2001:99 och SCB:s föreskrifter, SCB-FS 2003:15.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Enkäter arkiveras i två år efter avslutad produktionsomgång och gallras därefter under förutsättning att registret är arkiverat.

A.9 EU-reglering

EU-reglering finns och fungerar som rekommendationer för hur undersökningarna bör genomföras. Beslut har fattats om en gemensam europeisk vakansundersökning. Syftet med denna är att utveckla en gemensam metodologi för att säkerställa konsistens mellan respektive lands vakansundersökningar.

A.10 Syfte och historik

Syftet är att med hög precision beskriva efterfrågan på outnyttjad arbetskraft – vakanserna - samt lediga jobb. Uppgifter presenteras för hela arbetsmarknaden fördelat på näringsgren, region och storleksklass.

Undersökningen inleddes under tredje kvartalet år 2000.

Från och med tredje kvartalet 2004 används en ny struktur på hjälpinformationen. Detta kan medföra en viss nivåskillnad gentemot tidigare skattningar. I uppgifterna för jämförelsekvartalet har den nya strukturen använts.

Inför andra kvartalet 2006 ändrades designen på undersökningen för offentlig sektor då målobjekt ändrades från arbetsställe till juridisk enhet. Detta påverkar nivån på det redovisade antalet jobb och jämförelser kan därför inte göras med tidigare redovisade uppgifter för offentlig sektor. För offentlig sektor samlas inte längre uppgifter in om de lediga jobben är bemannade eller obemannade.

Därmed går det inte härleda antalet vakanser och redovisning av dessa upphör från och med andra kvartalet 2006 för offentlig sektor.

Statistiken redovisas efter standard för svensk näringsgrensindelning (SNI), vilken även är anpassad efter den europeiska standarden. Från och med första kvartalet 2009 har en ny version av denna klassificering, SNI 2007, införts. Omläggningen till den nya näringsgrensindelningen har medfört att antalet redovisningsgrupper har ökat. Vid jämförelse med tidigare resultat bör detta ha i åtanke.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används främst av Arbetsförmedlingen, Medlingsinstitutet, Närings- och Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet samt Riksbanken. Statistiken används även av universitet och fristående forskare.

A.12 Uppläggning och genomförande

Samtliga aktiva arbetsställen i Företagsdatabasen (FDB) som har minst 1 anställd utgör ramen för undersökningen. Uppgifter avseende privat sektor samlas in via en postenkät från ett urval av cirka 16 700 arbetsställen. Samtliga uppgiftslämnare erbjuds alternativet att lämna uppgifterna via en elektronisk blankett på SCB:s hemsida. Datainsamlingen är samordnad med Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS). Det innebär att Konjunkturstatistik över vakanser som en följd får likadan stratumindelning som KS. Stratifiering görs efter näringsgren och storleksklass. Strata innehållande arbetsställen med 100 anställda eller fler totalundersöks.

Uppgifter avseende den offentliga sektorn samlas in från ett urval av cirka 650 juridiska enheter. Strata innehållande juridiska enheter som har 100 eller fler anställda i statlig sektor totalundersöks. I kommunal sektor totalundersöks strata innehållande juridiska enheter med 50 anställda eller fler. Samtliga juridiska enheter vilka hänförs till landstingssektorn ingår i urvalet.

Insamling av uppgifter från objekt tillhörande totalundersökta strata sker för kvartalets alla tre månader medan resterande del av urvalet delas upp i tre delar vilka svarar för var sin månad i kvartalet. Referensdag är den mittersta onsdagen i månaden och publicering sker cirka sex veckor efter kvartalets slut.

A.13 Internationell rapportering

Statistiken redovisas till Eurostat kvartalsvis inom ramen för en uppgörelse mellan parterna. Variabeln "Lediga jobb" i SCB:s undersökning motsvarar Eurostats definition av "Vacancies".

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Under 2011-2012 kommer en ny variansskattningsmetod för förändringsskattningar att implementeras. Förändringen bör leda till fler signifikanta estimationer av förändringstal.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Arbetsmarknaden i Sverige undersöks av SCB i undersökningar med syfte att mäta intressanta variabler på arbetsmarknaden såsom antalet sysselsatta genom den Kortperiodiska sysselsättningsstatistiken (KS), antalet arbetslösa genom Arbetskraftsundersökningen (AKU), och lönesummor genom Lönesummor, arbetsgivargifter och preliminär A-skatt från skattedeclarationer (LAPS). Antalet lediga jobb är en variabel som började mätas tredje kvartalet år 2000 till följd av efterfrågan från bl.a. Konjunkturinstitutet och Arbetsmarknadsstyrelsen.

Variabeln är ett komplement till de redan existerande variablerna som undersöks på arbetsmarknaden. Variabeln delas i enkäten upp i bemannade och obemannade lediga jobb. Obemannade jobb som kan tillträdas omedelbart definieras i undersökningen som vakanser. Därmed definieras vakanser på ett sådant sätt att antalet vakanser mäter otillfredsställd efterfrågan på arbetskraft på samma sätt som antalet arbetslösa i AKU mäter otillfredsställt utbud på arbetskraft. Undersökningen kan också ses som en indikator på konjunkturförändringar.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken redovisar skattade värden på aggregat. De variabler som mäts är antalet bemannade lediga jobb och antalet obemannade lediga jobb. Redovisningen sker efter sektorer, näringsgren, storleksklass och region.

1.1.1 Objekt och population

Målobjekt för privat sektor är arbetsställe. Arbetsställe definieras som varje adress, fastighet eller grupp av närliggande fastigheter där företaget bedriver verksamhet. Alla företag har minst ett arbetsställe. Målobjekt för offentlig sektor är juridisk enhet. Rampopulationen utgörs av de arbetsställen i privat sektor och juridiska enheter i offentlig sektor som har minst en anställd enligt Företagsdatabasen (FDB). Med privat sektor avses enskilda firmor, enkla bolag, handelsbolag, kommanditbolag, samtliga aktiebolag, ekonomiska och ideella föreningar samt stiftelser. Offentligt ägda aktiebolag, affärsverken och Riksbanken förs dessutom hit.

Med offentlig sektor avses kommuner, landsting och statliga myndigheter.

1.1.2 Variabler

Lediga jobb Antalet lediga jobb totalt vid mättillfället avser tjänster till vilka

arbetsgivaren har påbörjat extern rekrytering av en medarbetare men ännu inte tillsatt någon. Med extern rekrytering avses rekrytering som inte är begränsad till företaget. De lediga jobben delas upp i bemannade och obemannade lediga jobb.

Vakanser

Vakanser avser obemannade lediga jobb som kan tillträdas omedelbart.

Rekryteringsgrad

Rekryteringsgrad definieras som andelen lediga jobb av antalet anställda i respektive redovisningsgrupp. Detta är ett relativt mått där antalet lediga jobb normaliserats för antalet anställda inom redovisningsgruppen. Ju högre rekryteringsgrad, desto större är rekryteringsaktiviteten. Skälet till denna redovisning är att antalet lediga jobb tenderar att öka med antalet anställda inom redovisningsgruppen.

Vakansgrad

Vakansgraden definieras som andelen obemannade lediga jobb av antalet anställda i respektive redovisningsgrupp. Vakansgraden visar relativ brist på arbetskraft. Ju högre vakansgrad, desto högre är den relativa bristen på arbetskraft.

Genomsnittlig rekryteringstid

Genomsnittlig rekryteringstid definieras som antalet lediga jobb relaterade till antalet nyanställningar. Då SCB mäter antalet nyanställningar genom den Kortperiodiska sysselsättningsstatistiken (KS) på de arbetsställen som ingår i Konjunkturstatistiken över vakanser (KV), kan detta mått erhållas. Antal lediga jobb utgörs av antalet lediga jobb en viss mättdag i månaden. Antal nyanställningar utgörs av antalet personer som har anställts under hela månaden. Kvartalsresultat estimeras som ett kvartalsgenomsnitt för de månader som ingår i kvartalet. Genomsnittlig rekryteringstid kan tolkas som mått på matchningseffektivitet på arbetsmarknaden.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattade värden på aggregat.

Totaler skattas med

$$\hat{Y}_q = \sum_h^H \frac{N_h}{m_h} \sum_j^{m_h} w_{hj} y_{hj}^*$$

där

q = redovisningsgrupp, h = stratum, H = antal stratum

N_h = antal objekt i bruttopopulationen

m_h = antal objekt som svarat

$y_{hj}^* = y_{hj}$ om objekt j tillhör redovisningsgrupp q, 0 annars

w_{hj} = kalibreringsvikt

1.1.4 Redovisningsgrupper

Skattningarna redovisas för olika gruppindelningar. Dessa definieras av arbetsställets näringsgren (enligt SNI), storleksklass och län. Variablerna redovisas även efter sektortillhörighet.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser hela kvartalet. De utgör medeltal av uppgifter för de månader som ingår i kvartalet (kvartalsmedeltal). Uppgifterna för en månad avser en dag i mitten av månaden.

1.2. Fullständighet

Undersökningen belyser antalet bemannade och obemannade lediga jobb på arbetsmarknaden uppdelat på bransch, storleksklass och region. Med uppdelning bemannade och obemannade lediga jobb är det möjligt att gå vidare och mäta antalet vakanser. Variabeln vakanser ger information om den akuta bristen på arbetskraft och definieras på ett sätt som är konsistent med antalet arbetslösa i arbetskraftundersökningen (AKU). Med hjälp av dessa två variabler går det att beskriva utbud och efterfrågan på arbetskraft. Genom att normalisera variablerna lediga jobb och vakanser erhålls rekryteringsgrad och vakansgrad vilka gör det möjligt att göra rättvisa jämförelser mellan branscher och regioner. Dagens utformning av undersökningen gör det inte möjligt att undersöka antalet lediga jobb eller vakanser på yrke.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

En osäkerhetskälla för undersökningen är att den är baserad på urval. För totalaggregatet är den relativa osäkerhetsmarginalen cirka 8 procent.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsramen skapades ur FDB i augusti 2010 och består av arbetsställen/enheter som där är registrerade som aktiva och som har någon anställd. Den urvalsmetod som används ger ett obundet slumpmässigt urval (OSU) av arbetsställen inom strata.

Rampopulationen stratifieras efter näringsgren och storleksklass.

Utvalda arbetsställen byts successivt ut enligt en given metod (JALES-metoden) för att minska företagens uppgiftslämnarbörda. Bruttopopulationen stratifieras efter näringsgren och storleksklass.

Insamling av uppgifter sker med hjälp av blanketter som sänds ut och samlas in varje kvartal.

I undersökningen för första kvartalet år 2011 uppgår kvartalsurvalet för den privata sektorn till cirka 16 700 arbetsställen och 650 juridiska enheter för den offentliga sektorn som allokeras över olika strata. I de strata som totalundersöks uppgår antalet arbetsställen till cirka 3 200 för privat sektor. För offentlig sektor är motsvarande uppgift cirka 440 enheter. Dessa objekt ingår i undersökningen varje månad. Övriga arbetsställen fördelas slumpvis i tre delar inom varje stratum där varje tredjedel svarar för en månad vardera i kvartalet. Genom att tredela urvalet speglas kvartalet bättre än om endast en månad i kvartalet undersöks.

2.2.2 *Ramtäckning*

Mellan tidpunkten då urvalsramen upprättas och undersökningsperioderna sker fortlöpande förändringar av företag och arbetsställen. Arbetsställen nybildas, slås samman, delas eller upphör helt. Den dynamiska undersökningspopulationen överensstämmer inte helt med målpopulationen, varför täckningsfel uppstår. Ytterligare en orsak till täckningsfel är eftersläpningen i uppdateringen av urvalsramen. I statistiken medför detta en mindre underskattning i nivåerna av antalet anställda medan påverkan på förändringsskattningarna torde vara liten. För att kompensera för undertäckningen dras ett nytt urval halvårsvis.

Tidpunkten för urvalsdragning är i augusti avseende kvartal 4 samma år och kvartal 1 påföljande år, och i mars avseende kvartal 2 och 3 samma år.

Övertäckningen inom den privata sektorn uppgick under första kvartalet 2011 till cirka 4,5 procent. Övertäckningen i offentlig sektor är marginell genom att undersökningen genomförs per juridisk enhet.

2.2.3 *Mätning*

För de utvalda arbetsställena insamlas uppgifter om de ovan nämnda variablerna under en angiven arbetsdag i mät månaden med hjälp av en postenkät. Redovisning kan också ske via en elektronisk blankett i SCB:s elektroniska insamlingsverktyg SIV. Den angivna arbetsdagen är alltid onsdagen i mitten av mät månaden.

Som i alla undersökningar med postenkäter kan felaktiga svar på frågorna förekomma på grund av missförstånd, tidsbrist eller bristande engagemang hos uppgiftslämnaren.

2.2.4 *Svarsbortfall*

I den privata sektorns undersökning avseende första kvartalet 2011 uppgick bortfallet till 8 procent vilket motsvarar cirka 1300 av de utvalda arbetsställena. Inom offentlig sektor var bortfallet 2,5 procent vilket motsvarar 16 enheter. Bortfallet redovisas med avseende på ej inkomna blanketter för vilka inga uppgifter erhållits för referenskvartalet.

Åtgärder för att minska bortfallet är utsändning av påminnelsebrev och därefter

telefonpåminnelser. Uppgiftslämnarplikt föreligger för samtliga urvalsobjekt inom alla sektorer.

Skattningen av de redovisade storheter sker med hjälp av en s.k. GREG-estimator (General Regressionestimator) där uppgifter om antalet anställda i SCB:s företagsregister används som hjälpinformation.

Inga substitutioner eller imputeringar görs med anledning av objektsbortfall. För de enheter som ingår i undersökningen varje månad används medelvärdet av de inkomna svaren då bortfall förekommer på enskilda månader.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel uppkommer t.ex. i samband med skanning och granskning. Dessa fel bedöms som små. Inkomna enkäter genomgår en manuell förgranskning. Adressändringar etc. uppdateras och arbetsställen med saknade eller orimliga uppgifter kontaktas innan materialet skannas. När uppgifterna har skannats sker automatiskt en maskinell granskning där materialet genomgår ett bakomliggande kontrollprogram. Vid behov kontaktas uppgiftslämnaren.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga modellantaganden är aktuella.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Beräkningarna av medelfelen (standardavvikelserna) baseras på SCB:s datorprogram, CLAN, vilket beräknar approximativt väntevärdesriktiga variansskattningar under vissa allmänna förutsättningar.

De redovisade osäkerhetsmått definieras som:

$1.96 * (\text{skattningens medelfel})$

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningsfrekvens är månadsvis och kvartalsvis. Publiceringsfrekvensen är kvartalsvis.

3.2 Framställningstid

Resultaten publiceras cirka sex veckor efter mätkvartalets utgång.

3.3 Punktlighet

Undersökningen framställs enligt publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

De kvartalsvisa undersökningarna har genomförts med samma definitioner sedan starten tredje kvartalet år 2000. Sedan första kvartalet år 2001 ingår även offentlig sektor i undersökningen.

Från och med tredje kvartalet 2004 används en ny struktur på hjälpinformationen. Detta kan medföra en viss nivåskillnad gentemot tidigare skattningar. I uppgifterna för jämförelsekvartalet har den nya strukturen använts.

Inför andra kvartalet 2006 ändrades designen på undersökningen för offentlig sektor då målobjekt ändrades från arbetsställe till juridisk enhet. Detta påverkar nivån på det redovisade antalet jobb och jämförelser kan därför inte göras med tidigare redovisade uppgifter för offentlig sektor. För offentlig sektor samlas inte längre uppgifter in om de lediga jobben är bemannade eller obemannade. Därmed går det inte härleda antalet vakanser och redovisning av dessa upphör från och med andra kvartalet 2006 för offentlig sektor.

Statistiken redovisas efter standard för svensk näringsgrensindelning (SNI), vilken även är anpassad efter den europeiska standarden. Från och med första kvartalet 2009 har en ny version av denna klassificering, SNI 2007, införts. Omläggningen till den nya näringsgrensindelningen har medfört att antalet redovisningsgrupper har ökat. Vid jämförelse med tidigare resultat bör detta has i åtanke.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken redovisas enligt branschstandard SNI 2007 och har 13 redovisningsgrupper. SNI 2007 har som bas EU:s näringsgrensstandard NACE rev. 2 (NACE = Nomenclature Générale des Activités dans les Communautés Européennes.). Även den regionala indelningen är anpassad efter EU:s NUTS standard. När det gäller sektorindelning följer undersökningen den standard som används på SCB för arbetsmarknadsstatistik.

Undersökningars populationsavgränsningar skiljer sig åt, vilket gör att det försvårar jämförelser med andra variabler trots samma branschindelning. När jämförelser mellan grupper görs med avseende på variablerna lediga jobb och vakanser bör de normaliserade variablerna rekryteringsgrad respektive vakansgrad användas.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Vakanser definieras på ett sådant sätt att antalet vakanser mäter *otillfredsställd efterfrågan på arbetskraft* (arbetskraftsbrist) på samma sätt som antalet arbetslösa i arbetskraftsundersökningen (AKU) mäter otillfredsställt utbud på arbetskraft. Arbetslösa i AKU definieras som "arbetssökande utan arbete som kan ta arbete omedelbart" och vakanser definieras här som "lediga jobb utan bemanning som kan tillträdas omedelbart".

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Ett statistiskt meddelande publiceras varje kvartal. Fr.om. 1 januari 2002 finns uppgifter om lediga jobb och vakanser i Sveriges Statistiska databaser.

5.2 Presentation

Se Statistiskt meddelande på scb.se/kv.

5.3 Dokumentation

På undersökningens hemsida, scb.se/kv finns ”Den nya vakansstatistiken” av Ante Farm som beskriver variabler och bakomliggande teori för undersökningen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Kvartalsfiler från och med kvartal 3 år 2000 finns lagrade hos SCB i PC-miljö. Forskare, utredare m.fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat material för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Kontaktperson: Frida Johannesson ES/FRS Tel. 019 - 17 64 88